

SOP-DJOP

มาตรฐานการปฏิบัติงาน **(STANDARD OPERATING PROCEDURE)**

การพัฒนาระบบ/รูปแบบ/มาตรฐาน/แนวปฏิบัติ
งานป้องกัน แก้ไข บำบัด ยาเสพติด

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

SOP-กพส-๐๑-๖๘

กองพัฒนาระบบสุขภาพเด็กและเยาวชน
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

SOP-กพส-๐๑-๖๘

การพัฒนาระบบ/รูปแบบ/มาตรฐาน/แนวปฏิบัติ
งานป้องกัน แก้ไข บำบัด ยาเสพติด

จัดทำโดย	ทบทวนโดย	กำกับดูแลโดย
 (นางสาวศิริรัก นันแก้ว) พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ	 (นางสาวชนิดา วิชัยคำ) ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบ สุขภาพเด็กและเยาวชน	อธิบดี กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือรองอธิบดีที่ได้รับมอบหมาย
วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๗	วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๘	วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

รายละเอียดการแก้ไขเอกสาร

วันที่บังคับใช้	แก้ไขครั้งที่	รายละเอียด
๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘	๐๐	เผยแพร่ประกาศใช้มาตรฐานการปฏิบัติงาน

คำนำ

มาตรฐานการปฏิบัติงานฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้บุคลากรใช้เป็นเครื่องมือช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน โดยได้จัดทำรายละเอียดของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของงานอย่างละเอียดและครบถ้วน มีผังระบบงาน (Flow Chat) เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจง่ายและใช้เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามข้อกำหนดที่สำคัญของแต่ละกระบวนการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

กองพัฒนาระบบสุขภาพเด็กและเยาวชน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าบุคลากรผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ ทั้งผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และเป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บังคับบัญชา ใช้ในการติดตาม กำกับ เร่งรัด ให้การดำเนินงานบรรลุผลสัมฤทธิ์ เกิดความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเป้าหมายไว้ทุกประการ

กองพัฒนาระบบสุขภาพเด็กและเยาวชน
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
ตุลาคม ๒๕๖๗

สารบัญ

	หน้า
วัตถุประสงค์	๕
ขอบเขต	๕
กรอบแนวคิดการออกแบบกระบวนการ	๙
ข้อกำหนดที่สำคัญ	๑๐
ระบบติดตามประเมินผล	๑๑
ผังกระบวนการ (Work Flow)	๑๒
ขั้นตอนและมาตรฐานการปฏิบัติงาน	๑๓
การควบคุมบันทึก	๑๕
การบริหารสารสนเทศ	๑๕
สมรรถนะบุคลากรที่จำเป็น	๑๕

๑. วัตถุประสงค์

เพื่อควบคุมการดำเนินงานของกลุ่มงานป้องกันแก้ไขภัยยาเสพติด สังกัดกองพัฒนาระบบสุขภาพ เด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและผู้ปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการป้องกันและแก้ไขภัยยาเสพติด มีแนวทางในการปฏิบัติงานป้องกันแก้ไขภัยยาเสพติด ของกองพัฒนาระบบสุขภาพ เด็กและเยาวชนที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีเอกสารที่สามารถใช้อ้างอิงในการปฏิบัติงาน และเป็นประโยชน์กับผู้บริหารในการติดตามงานได้ทุกขั้นตอน ลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการให้ความรู้ หรือปฐมนิเทศเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานกลุ่มงานป้องกันแก้ไขภัยยาเสพติด ของกองพัฒนาระบบสุขภาพเด็กและเยาวชนให้กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานใหม่ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้

๒. ขอบเขต

ครอบคลุมถึงกระบวนการของกลุ่มงานป้องกันแก้ไขภัยยาเสพติด ซึ่งประกอบด้วย งานส่งเสริมป้องกัน งานประชาสัมพันธ์สื่อสารองค์กร งานด้านการแก้ไขภัยยาเสพติด งานด้านการสนับสนุนเครื่องมือเพื่อการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ และงานด้านการควบคุมคุณภาพการบำบัดยาเสพติดในระบบต้องโทษ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑) งานด้านการส่งเสริมป้องกันเด็กและเยาวชนห่างไกลจากยาเสพติด

ส่งเสริมการจัดกิจกรรมโครงการ To be Number One ในหน่วยงานสังกัดกรมพินิจฯ โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนในความดูแลของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ดังนี้

๑.๑) เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมที่เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างถูกต้อง

๑.๒) เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจแก่เด็กและเยาวชนไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และมีทักษะที่สามารถหลีกเลี่ยงห่างไกลยาเสพติดได้

๑.๓) เพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายการป้องกันและช่วยเหลือเด็กและเยาวชน

๑.๔) เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการฝึกทักษะด้านดนตรี กีฬา และศิลปะ

๒) งานด้านการประชาสัมพันธ์โครงการ To be Number One ผ่านสื่อ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผ่นป้าย แผ่นซีดี เป็นต้น และสนับสนุนทรัพยากรที่เอื้อต่อการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัด เพื่อการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่

๓) งานด้านการสนับสนุนเครื่องมือเพื่อการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อการตรวจสอบควบคุมการลักลอบนำเข้ายาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์หรือยาที่ใช้ในทางการแพทย์ของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม เช่น โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยการตรวจพิสูจน์หาสารเสพติดจากเส้นผมโดยการบูรณาการระหว่างกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

๔) งานด้านการบำบัด แก้ไขด้านยาเสพติด ซึ่งมีขอบเขตการดำเนินการประกอบด้วย การคัดกรองและจำแนกปัญหาการใช้ยาหรือสารเสพติดของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม การบำบัดเด็กและเยาวชนตามผลการจำแนกปัญหาการใช้ยาหรือสารเสพติดและการติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังผ่านการบำบัดยาเสพติดเพื่อการเฝ้าระวังการเสพสารเสพติดซ้ำ

๕) งานด้านการควบคุมคุณภาพการบำบัดยาเสพติดในระบบต้องโทษ โดยติดตามผลการดำเนินงานในการพัฒนาหน่วยงานด้านการบำบัดยาเสพติดอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยติดตามความก้าวหน้าของการลงข้อมูลในระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด (บสต.) รวมทั้งปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานกระทรวงสาธารณสุข

๓. กรอบแนวคิดการออกแบบกระบวนการ

วัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง	เพื่อให้บุคลากรกลุ่มงานป้องกัน แก้ไข บำบัดยาเสพติด กองพัฒนาระบบสุขภาพเด็กและเยาวชน มีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติงานป้องกัน แก้ไข บำบัดยาเสพติดได้อย่างครบถ้วน
ความต้องการ/คาดหวังของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	กรมพินิจมีแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันแก้ไข บำบัดยาเสพติด สำหรับพยาบาลวิชาชีพ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติมีความรู้ ความเข้าใจ เพิ่มพูนทักษะความชำนาญและความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ครบถ้วน
ข้อกำหนดด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	- พระราชบัญญัติพระราชบัญญัติ การบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. ๒๕๖๑ - พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ - พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ - พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ แนวทางการปฏิบัติ - มาตรฐานการปฏิบัติงานพยาบาลในสถานควบคุม กรมพินิจฯ - มาตรฐานการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพรูปแบบชุมชนบำบัด และ FAST model - แนวทางการดำเนินงานการบำบัดฟื้นฟูโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและแนวปฏิบัติที่ดี - คู่มือการใช้ WHO-ASSIST - คู่มือการปฏิบัติงานการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด - คู่มือกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง - คู่มือกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนกลุ่มเสพ - คู่มือกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนกลุ่มติด

	■ กิจกรรมระยะติดตามผลการบำบัด (AFTER CARE) และกิจกรรมเสริมสร้างภูมิคุ้มกันสำหรับเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ■ คู่มือการปฏิบัติงานพยาบาลและการสาธารณสุข ■ คู่มือมาตรฐานที่ ๑ การประเมินสภาวะสุขภาพและการวางแผนการพยาบาล ■ คู่มือมาตรฐานที่ ๒ การตรวจรักษาพยาบาลเบื้องต้น ■ คู่มือการใช้งานระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.) ■ คู่มือการดำเนินการตามข้อกำหนดและเกณฑ์มาตรฐานสำหรับสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
ประเด็นด้านประสิทธิภาพที่ต้องเร่งปรับปรุง	จัดทำ/ปรับปรุง แนวทางในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันให้สามารถบริหารทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาการดำเนินงานตามแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ปรับกระบวนการทศการดำเนินงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติด ตามกรอบแนวคิดของประมวลกฎหมายยาเสพติด

๔. ข้อกำหนดที่สำคัญ

ข้อกำหนดที่สำคัญ	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
๑. การจัดทำ/ปรับปรุงแนวทาง/คู่มือการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติดในสถานที่ควบคุม	ร้อยละความสำเร็จของการจัดทำมาตรฐาน/แนวทางในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันแก้ไขบำบัดยาเสพติดให้ครบถ้วนสมบูรณ์	ร้อยละ ๘๐

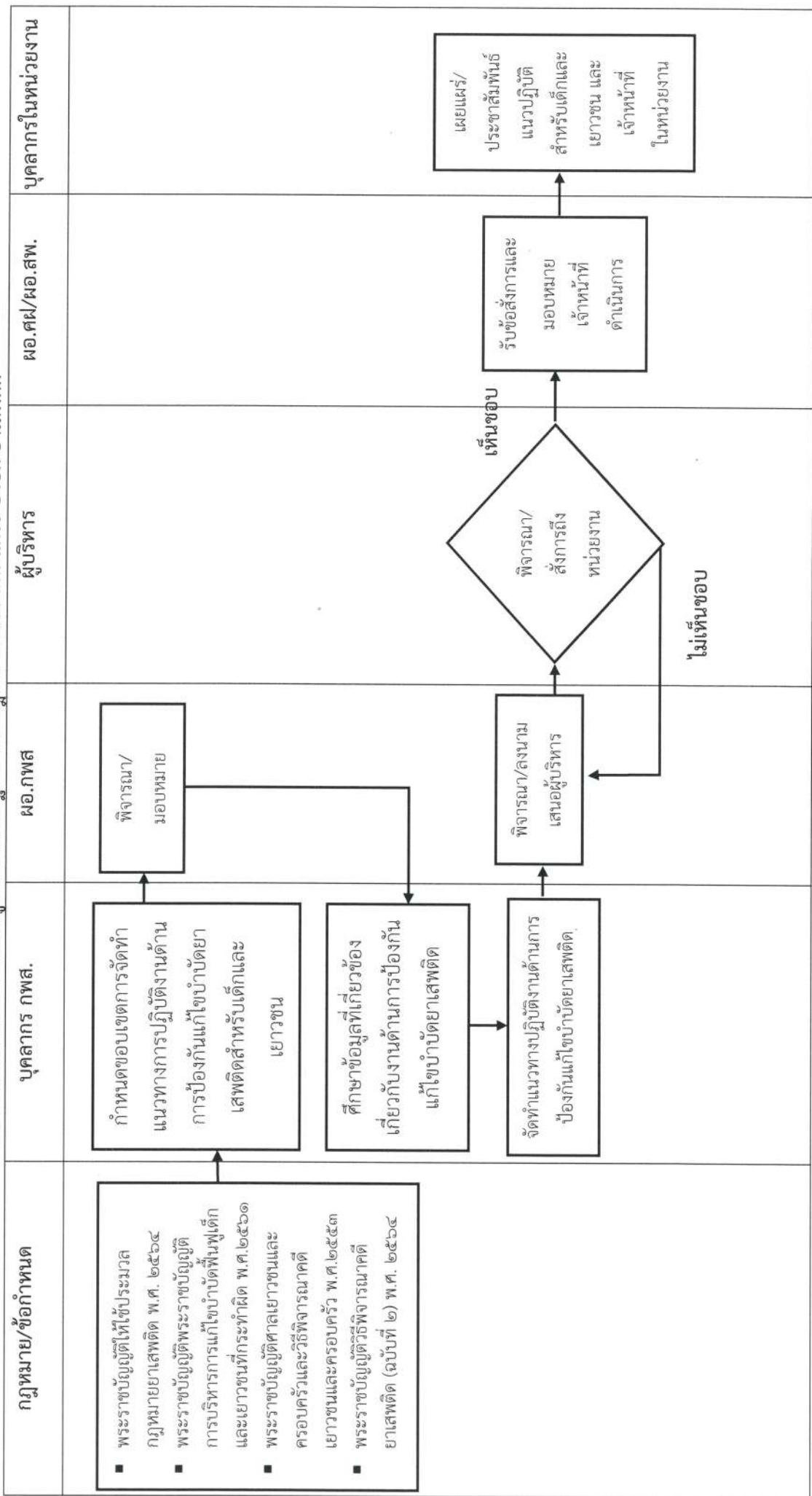
๕. ระบบติดตามประเมินผล

๑. กำหนดให้มีการติดตาม ประเมินผลมาตรฐานการปฏิบัติงาน และกำกับติดตามให้เป็นไปตามคู่มือการปฏิบัติงาน ทุก ๖ เดือน และ ๑๒ เดือน
๒. รายงานผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน

๖. ผังกระบวนการ

ขั้นตอนการพัฒนากระบวนการ/รูปแบบ/มาตรฐาน/แนวปฏิบัติ งานป้องกัน แก้ไข บำบัด ยาเสพติด

Handwritten signature

๗. ขั้นตอนและมาตรฐานการปฏิบัติงาน

ขั้นตอน	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา	วิธีการควบคุมคุณภาพ	บันทึก	เอกสารอ้างอิง
๑. จัดประชุมเพื่อ กำหนดขอบเขตการ จัดทำแนวทางปฏิบัติงาน ด้านการป้องกันแก้ไข บำบัดยาเสพติดสำหรับ เด็กและเยาวชน	- ผู้ได้รับมอบหมายศึกษาข้อกำหนด/ ระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานด้าน การป้องกันแก้ไขบำบัดยาเสพติดในปัจจุบัน - เลขานุการที่ได้รับมอบหมาย นัดหมายวัน และเวลาการจัดการประชุมเจ้าหน้าที่กอง พัฒนาระบบสุขภาพเพื่อร่วมกันกำหนด ขอบเขตการจัดทำแนวทางปฏิบัติงานด้าน การป้องกันแก้ไข บำบัดยาเสพติด - ผู้เข้าร่วมร่วมกันกำหนดแผนการ ปฏิบัติงานตามระยะเวลา (Action Plan) และระบุผู้รับผิดชอบในการรายงานความ คืบหน้าต่อที่ประชุมเป็นระยะ - เลขานุการการประชุม สรุปสาระสำคัญ ของการหารือในที่ประชุมแต่ละครั้ง	เจ้าหน้าที่ กพส.	๗ วัน	- ศึกษาขอบเขตภาระงานของ กลุ่มงานป้องกันแก้ไข บำบัด ยาเสพติด - กำหนดแผนการปฏิบัติงาน ตามระยะเวลา (Action Plan) โดยระบุให้อยู่ใน ช่วงเวลาปีงบประมาณ ระหว่างเดือนตุลาคม- กันยายน ของปีถัดไป	- แผนปฏิบัติงาน - บันทึกรายงาน การประชุม	- แบบบันทึกรายงาน การประชุม - แบบจัดทำแผน ปฏิบัติงาน
๒. จัดทำแนวทาง ปฏิบัติงานด้านการ ป้องกันแก้ไขบำบัด ยาเสพติด	- จัดทำแนวทางโดยให้ครอบคลุมการ ปฏิบัติงาน	เจ้าหน้าที่ กพส.	๑๔ วัน	จัดทำเนื้อหา ประกอบด้วย การดำเนินงานด้านการแก้ไข บำบัดยาเสพติด งานด้านการ สนับสนุนเครื่องมือ เพื่อการตรวจ ทางนิติวิทยาศาสตร์	ร่างแนวทาง ปฏิบัติงานด้านการ ป้องกันแก้ไขบำบัด ยาเสพติด	

ขั้นตอน	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา	วิธีการควบคุมคุณภาพ	บันทึก	เอกสารอ้างอิง
๓. ส่งรายงานเสนอผู้อำนวยการเพื่อพิจารณา/ลงนามเสนอผู้บริหาร	ผู้ที่ได้รับมอบหมายสรุปผลการดำเนินการจัดทำร่างปฏิบัติงานด้านการป้องกันแก้ไข บำบัดยาเสพติดเสนอ	ผู้รับมอบหมาย	๓ วัน	มีการนำเสนอผู้บริหารอยู่เป็นระยะ/และรายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	มีบันทึกรายงานผลการดำเนินงานเสนอผู้อำนวยการ	
๔. ผู้อำนวยการตรวจสอบ ประเมินผล การปฏิบัติงาน และแจ้งให้ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการปรับปรุงแก้ไข	ผู้อำนวยการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการที่ได้รับมอบหมาย และกรณีพบข้อผิดพลาด แจ้งผู้ปฏิบัติงานรับทราบและดำเนินการแก้ไข	ผู้รับมอบหมาย	๗ วัน	บันทึกแจ้งให้ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการปรับปรุงแก้ไข	มีบันทึกแก้ไขและติดตามผลการปฏิบัติงาน	
๕. จัดทำรายงานเสนอต่อผู้บริหาร	ผู้อำนวยการนำเสนอต่อผู้บริหาร	ผู้อำนวยการ	๓ วัน	มีการนำเสนอผู้บริหารอยู่เป็นระยะ/และรายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	มีบันทึกรายงานผลการดำเนินงาน	

๘. การควบคุมบันทึก

บันทึก	เก็บไว้ที่หน่วยงาน	เก็บไว้อ้างอิง
Flow Chart	บุคลากรกองพัฒนาระบบสุขภาพ เด็กและเยาวชน	จนกว่าจะมีกระบวนการรูปแบบใหม่
คู่มือ/แบบฟอร์ม	บุคลากรกองพัฒนาระบบสุขภาพ เด็กและเยาวชน	จนกว่าจะมีการยกเลิกใช้งาน

๙. การบริหารสารสนเทศ

รายการสารสนเทศที่จำเป็น	รูปแบบ	ระยะเวลา/ความถี่
ระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.)	web application ของกระทรวงสาธารณสุข	ทุกเดือน/ทุกไตรมาส
ระบบฐานข้อมูล CMS TRS	โปรแกรมระบบฐานข้อมูล	ทุกเดือน
รายงานผลการดำเนินงานชมรม TO BE NUMBER ONE และศูนย์เพื่อนใจ	Google from intranet กรมพินิจฯ	ทุกเดือน/ทุกไตรมาส/ทุกปี
รายงานการดำเนินการเป่าหาค่า คาร์บอนมอนอกไซด์จากลมหายใจเด็กและเยาวชน	Google from	ทุกเดือน
การดำเนินการเก็บเส้นผม	E-one stop service ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์	ทุกเดือน

๑๐. สมรรถนะบุคลากรที่จำเป็น

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง	สมรรถนะที่จำเป็น	การฝึกอบรม/พัฒนาที่จำเป็น
พยาบาลวิชาชีพ	๑. ความรู้ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและ เยาวชน ๒. การคิดวิเคราะห์ การสืบเสาะหาข้อมูล ๓. ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วย การประกอบวิชาชีพการพยาบาล ตามข้อกำหนดในการรักษาโรคเบื้องต้น ๔. ความรู้ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พ.ร.บ.ให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.๒๕๖๔, พ.ร.บ.การบริหารการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด	- การพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการ พยาบาลผู้ติดยาและสารเสพติด หรือ -การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพรูปแบบชุมชน บำบัด และ FAST model หรือ - การพยาบาลเฉพาะทางสาขาการพยาบาล สุขภาพจิตและจิตเวชเด็กและวัยรุ่น หรือ - การพยาบาลเฉพาะทาง สาขาเวชปฏิบัติ ทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น)

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง	สมรรถนะที่จำเป็น	การฝึกอบรม/พัฒนาที่จำเป็น
	พ.ศ. ๒๕๖๑, พระราชบัญญัติศาลเยาวชน และครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน และครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ และ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเยาวชน คดี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ๕. การทำงานเป็นทีม ๖. ความเข้าใจองค์กรและระบบราชการ	